

Posudek

Kutdusova, Dinara: Pozice ruských vysokoškolsky vzdělaných migrantů na českém trhu práce: aktéřská perspektiva. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2013, 64 s., 2 přílohy.

Dinara Kutdusova si ve své bakalářské práci položila otázku profesního uplatnění vysoce kvalifikovaných migrantů z Ruské federace na českém trhu práce. Tuto otázku ovšem sledovala nikoli z hodnotící pozice oficiálních orgánů přijímací české společnosti, nýbrž z pozice samotných migrantů, respektive z pozice vybraných jedinců, kteří migraci i postupné začleňování do ekonomických struktur České republiky ze svého svobodného rozhodnutí podstoupili a prožili. Položila si tedy otázku reflexe vlastního postavení ruských migrantů v přijímací společnosti a vlastního hodnocení cesty k vytčenému cíli: ekonomické prosperitě, pracovní úspěšnosti a sociálnímu statusu, který jim zaručuje respekt ruské komunity v ČR i ruské společnosti v zemi původu. Již v takto formulovaném zadání spatřuji přínos bakalářské práce Dinary Kutdusové.

Koncepce předložené bakalářské práce je uvážena a prokazuje dobrý přehled o sledované problematice. Dinara Kutdusová rekapituluje dosavadní nejzávažnější poznatky o ruské migrační komunitě zformované v ČR postupně od 90. let 20. století. V teoretické rovině kriticky buduje na teoretických úvahách o uplatnění a postavení cizinců na trhu práce přijímací země. Opírá se především o migrační teorie segmentovaného trhu a o teorii migračních sítí. Mikroanalýzu, vybudovanou na vlastním terénním výzkumu, tedy zakládá na postulátech makroanalýz. Toto propojení makroanalýz s mikroanalýzou, vybudovanou na empirickém výzkumu, pak není pouze formální; je účelové a srovnávací. V koncepci práce Dinary Kutdusové však nutno vyzdvihnout především problémový rozsah mikroanalýzy. Pozici ruských migrantů na českém trhu práce Dinara Kutdusová chápe jako komplexní problém pracovního uplatnění, využití potenciálu profesního vzdělání, ekonomické pozice, sociálního statusu a základních podmínek pro úspěšný život v přijímací zemi – konkrétně v ČR (důvody migrace, finance, bydlení, jazyková komunikace, vztahy s českým okolím na bázi mezilidské i úřední). A zde spatřuji druhý přínos předložené práce.

V rozpravě, v níž Dinara Kutdusová prezentuje výsledky vlastního výzkumu, přináší řadu nových poznatků. Za zajímavé považuji zejména údaje odkazující na zapojení informátorů do etnické ekonomiky, údaje o fungování rodin pracovním ukotvených ve dvou státech, o ekonomických aktivitách rozmístěných v různých státech Evropy, o rodinné garanci při přechodném pracovním či ekonomickém neúspěchu, a také o samostatnosti přístupu vysokoškolsky vzdělaných ruských žen k vlastní ekonomické aktivitě a samozřejmosti zodpovědnosti za sebe sama.

Určitou rezervu spatřuji v nakládání s údaji, které se vztahují k různým časovým obdobím. Při prudkém vývoji, kterým prochází nová ruská migrační komunita v ČR, tedy komunita migrantů z Ruské federace, nelze klást na stejnou úroveň fakta vzdálená od sebe více let. Pouze upozornění, které není s ohledem na autorčinu logickou neznalost historických souvislostí vývoje českého národa a současných politických poměrů v ČR výtkou: v souvislostech teritoria současného českého státu nutno hovořit o „České republice“ – „českých zemích“ – „Čechách, Moravě a Slezsku“ – případně o „Česku“ (i když tento název nemám ráda s ohledem na historickou neautenticitu). Nelze mluvit o „Čechách“. Nelze tedy zaměnit název části teritoria České republiky za celek.

Dinara Kutdusová předložila práci, v níž prokázala, že dovede formulovat základní problém, dovede shromáždit data k jeho řešení, tato data analyzovat a formulovat závěry. V pasážích práce, v nichž pracuje s teoretickými poznatky jiných autorů, prokázala schopnost kritického a syntetického myšlení. Bakalářská práce splňuje podmínky kladené na tento typ závěrečných prací a doporučuji ji k obhajobě. Hodnotím ji jako práci výbornou.

V Praze 5. 9. 2013

Mirjam Moravcová